

כ"ה

להזכיר כן בשלה⁹. ואב כן¹⁰ יהיה טעם וירא שם יהודה. כלומר שראה אותה וחשק בה. כענין וירא אשה בתמנתה⁹⁰ דשמשון. ובפרשת ויחי יעקב כתב רש"י ו"ל וישאו אותו בניו⁹⁰. ולא בני בניו. שכך צום אל יטענו במסתי⁹¹ אחד מבניכם לפי שהם מבנות כנען. ויהיה זה לפי ששאלו בן שמעון ושלה בן יהודה היו מבנות כנען. ולכן יוציא את כלם. אבל בנסחאות שלנו בבראשית רבה⁹² מצינו בכלן. אחד מבני בניכם שיש בהם מבנות כנען⁹³. וכן תמר היתה בת אחת מן הגרים בארץ. לא בת איש כנעני ביחוסו. כי חלילה שיהיה אדוננו דוד ומשיח צדקנו שיגלה לנו במהרה מזרע כנען העבד המקולל. ורבותינו אמרו⁹⁴ בתמר שהיתה בתו של שם. והוא כהן לאל עליון⁹⁵:

(ג) ויקרא את שמו ער. יהודה קרא לבנו ער. מלשון עוררה את גבורתך⁹⁶. ואשתו קראה שם השני אונן. ולא ספר הכתוב למה. ויתכן שתקש בלדתה כי דרך נשים לקרא שם בניהם על נזק. כאם יעבץ שקראה שמו יעבץ לאמר כי ילדתי בעצב⁹⁷. וגם כן עשתה עטרה⁹⁷ אם אונם. והוא מלשון ויהי העם כמתאוננים⁹⁸. מה יתאונן אדם חי⁹⁹. כמו בן אוני¹ דרחל. ויהודה לא הקפיד לשנות שמו כיעקב אביו¹⁰⁰. ובבראשית רבה² אמרו ער שהוער¹⁰¹ מן העולם. ולא שהיתה זו כוונת יהודה, אבל דרשו כי השמות יורו על העתיד:

(ה) ותקרא את שמו שלה והיה בכזיב בלדחה אותו. כתב רש"י. אומר אני על שפסקה מלדת בקרא כזיב. לשון היה תהיה לי כמו אכזב³. שאם כן⁴ מה בא ללמדנו. ולא ידעתי⁵. למה יקרא שם המקום על זה. ואין במאורע ההוא כל חדש כי די לה שתלד שלשה בנים ובעת לדתה לא נודע אם פסקה או תוליד אחרי כן רק בעת מותה נודע הדבר. ויש אומרים⁶ כי היה דרכם שיקרא האב שם הבכור. ותקרא האם שם השני. על כן הראשון ויקרא את שמו. והשני ותקרא. ואמר בשלישי ותקרא. כי יהודה היה בכזיב בלדתה אותו ואיננו שם שיקרא לו שם. ואין בזה טעם או ריח. ודעת רבי אברהם⁷ שספר הכתוב אנה נולדו. ואמר בלדתה אותו כאלו אמר

בלדתה אותם. כי במקום אחד נולדו כלם. ועל דעתו: שלה. לשון דבר הפוסק והכזוב. וכן לא תשלה איתי⁸. אמר בו התרגום⁹. לא תכזב פתגמן באמתך. ואולי יתיחס ללשון שגגה שלו. כי השוגג כוזב במחשבתו. ואמר הכתוב כי קראתו שלה על שם המקום¹⁰. כי היה בכזיב בלדתה אותו. כדרך והיה הנערה¹¹. וזה מאמרם בבראשית רבה פסקת¹²:

(ז) ויהי ער בכור יהודה רע בעיני ה'. לא הזכיר הכתוב פשעו כאשר עשה באחיו. אבל אמר כי בחטאו מת¹³. להודיע שלא היה זה כענש יהודה על מכירת יוסף. כי ההצלה¹⁴ עמדה על המכירה. ולא היה בבית האבות שכול זולתי זה שהיה רע בעיני השם. כי זרע צדיקים יבורך¹⁵. ועל כן היה יעקב מתאבל על בנו ימים רבים וימאן להתנחם. שהיה הדבר בעיניו עונש גדול לו מלבד אהבתו אותו:

א"י
ה"ה

החלוק בהלשון שבקטן כתבו כשר למול ובעכו"ם כתבו שלא ימול כלל הוא לענין שבמילת קטן א"צ להטיף דם ברית אף שנמצא שלא היה בשליחות האב. ומרמ"א ודאי מוכח מדנקט רק על מילת עכו"ם ד"א שחייבין לחזור ולהטיף דם ברית ולא על מילת קטן משמע שא"צ במילת קטן הטפת דם ברית, והרמ"א הא סובר שם בד"מ אות א' דאיכא דין שליחות במילה. וכן מפורש בקצה"ח סימן שפ"ב סק"ב בסופו דא"צ להטיף דם ברית כשמלו קטן אף להסוברים דצריך שליחות במילה ואף שאיכא לאוקמי הא דקטן שכשר למול כשליכא אב, הוא ודאי דוחק דהא סתמא נקט.

והטעם נראה פשוט דבשביל קיום מצוה להאב לא הותרה הלאו דחבלה מקרא דלא יוטיף כיון שעצם המצוה שיהיה מהול נתקיימה. ולכן גם במלו לבנו שלא בידיעתו וגם בע"כ ממש, ואף כשהאב עצמו הוא מוהל ומל אחר בע"כ נמי אין להטיף דם ברית מאחר שהמילה עצמה היתה כדין.

ובדבר קריאת השם שניתן לו בשעת הברית אם קראו לו בן פלוני בשם אביו לא שייך שיתבטל דגם האם יש ברשותה ליתן שם, אך שהאב יכול לקרא גם שם אחר, כדאשכחן בקרא שרחל קראה לו בן אוני ואביו קרא לו בנימין, ובשמות של משה רבינו איכא שם שקרא לו אביו שהוא חבר ושם שקראה לו אמו שהוא יקותיאל, וגם אחרים קראו לו שמות עיין בילקוט שמות רמז קס"ו, וליכא דינים על זה, ומה שנתקבל לדורות רמזו של יעקב שקראו לו בנימין ולא שם רחל שקראה לו בן אוני אינו משום שלא היה ברשות רחל לקרא לו שם אלא מטעמים אחרים וכה יעקב בזה, וכדאשכחן במשה שנתקבל לעיקר השם שקראה לו בתיה בת פרעה מהטעמים שנאמרו בדב"ז חז"ל. אבל אני אומר מסברא שאם הכחישו שם האב בשעה שקראו לו השם שאמרו בן פלוני על שם איש אחר שוהו דבר שקר, הרי נמצא שלא קראו שם לילד זה אלא לאחר שהוא בן פלוני שבדו מלבם, וממילא הוא כלא קראו לו שם כלל בשעת הברית ויהיה השם שיקרא לו האב עיקר השם, אבל אם קראו לו בן פלוני בשם אביו ממש לא מתבטל השם שקראו לו בשעת הברית אך שהאב יכול לקרא לו גם שם אחר.

ובדבר הברכה שבירך המוהל שכיון שהיא מצוה המוטל על האב שנמצא שעשה המוהל איסור שגול המצוה מהאב אם היה רשאי לברך, עיין בט"ז יו"ד סימן כ"ח סק"ח בבא אחר וכיסה שלא ברשות השוחט שסובר שאינה ברכה לבטלה אף שגול המצוה מהשוחט שעליו החיוב, מאחר שהיא מצוה גם לכל ישראל, והוכיח זה מהטור שכתב שמצות נסוי הוא כשאר מ"ע שכל ישראל חייבים בהם אלא שהשוחט קודם לכל אדם הלכך אם קדם אחר וכסה חייב ליתן לו עשרה זוהבים שכר ברכה, ומפרש שלכן כתב הלכך משום

דאם לא היה יכול האחר לברך והיה זה ברכה לבטלה לא היה שייך לחייבו משום דהוא רק כמזיק הברכה שהוא כמבטל חברו מהגאון שפטר מתשלומין, אבל כיון שהאחר אף שכיסה שלא ברשות יכול לברך הרי נהנה האחר בהברכה שבירך והחטיר להשוחט שע"ן שייך תשלומין עיי"ש, ויש למילף מזה גם באחד שמל בע"כ של האב אף כשהוא מוהל בעצמו שאינה ברכה לבטלה והרויח המוהל הברכה, שהרא"ש בחולין דף פ"ו ע"א מדמה זה לכסוי עיי"ש מה שהביא בשם ר"ת ומודה באם האב עצמו מוהל שחייב העשרה וזוהבים, וכן פסק הרמ"א בחו"מ סי' שפ"ב, נמי צריך לומר שהרויח הברכה משום שאינו ברכה לבטלה שרק מצד זה חייב לשלם להט"ן כדהוכיח מהטור. ולי"ד זה לגזל סאה חטים וטחנה ולשה ואפאה והפריש חלה שברכתו לבטלה דאין זה מברך אלא מנאץ שאראב"י בב"ק דף צ"ד ע"א, משום דעכ"פ אינו גול ממש. ונמצא שאף שעשו לו עולה וגזל א"א להו לתקן כלום וגם עליו אין שום חיובים.

משה פיינשטיין

ידידו,

סימן צח

בענין מילה ופריעה בבת אחת

א' דר"ת אדר תשכ"ט
מע"כ ידידי מהר"ר יעקב שוחט שליט"א.

הנה בדבר הקלעמפ הנקרא „מגן“ איני רוצה להשיב כי יש למנוע כל דבר חדש לכתחלה, ובדיעבד ודאי יצא ידי מצות מילה שהרי עכ"פ נחתכו עור הערלה ועור הפריעה אף אם נעשה בבת אחת כדחוינן מתשובת ר' האי גאון שנמצא עתה שהביא כתר"ה, אבל למעשה היה קשה לסמוך על ספרים הנמצאים בקרוב, אבל עיין בספרי אגרות משה יו"ד ח"א סימן קנ"ה שהבאתי ראה מוכרח מירושלמי שבזמנם היו מוהלים שחתכו עור הערלה ועור הפריעה בבת אחת, אף שלא ראיתי או את תשובת ר' האי גאון, ולכן ודאי שהיא תשובה אמיתית שיש לסמוך עליה הלכה למעשה, אבל צריך לראות שיהיה גם הטפת דם מהחתוך כי הטפת דם נמי הוא חלק מהמצוה שהרי בגרים ועבדים מוכיחין זה בברכה השניה, ובקטן שנימול שלא כדין הרי פסק הרמ"א בר"ס רס"ד שצריך הטפת דם ברית ואם הטפת הדם היה קודם חתוך הערלה יש להסתפק דאולי נחשב זה ג"כ דם הברית מאחר שהוא בעת התעסקותו בחתיכת המילה, או לא וצריך לעיין בזה עוד.

משה פיינשטיין

ידידו,

1915 ...
 2) ...

1915 ...
 2) ...

ՀՈՐԸ ԸՆԼՍ ԱՐԼԱ (Գ. Ս. ԱՄ. Մ.)
 ԱԺԼԱՄ ԱԶ ՄԵՍ ԱՐԼԱՄ ՀԱՌ՝ ԻՄՆ
 ՄԵՃ ԱՐԼԱՄ ՀԱՍԽԱՍ ԻՄ ՄԱԿ ԳԵՃԱՄ ԿԶ
 ՄՈՃ ԱԼԿԱՄԱՄ ԱՄԼ ԱԶԼԱՄ՝ ԻՍԿԱՆԿԵՃ
 ՄՈՃ՝ ԻՄՆ ԿԶ ՄԵՍ ԱՐԼԱՄ ՀԱՍԽԱՍ ԿԶ
 ԻՍԿԱՆ ԳԵՃ ԱԶԼԱՄ՝ ԿԱՆԱԿ՝ ԱՄԼ ԱԶԼԱՄ՝
 ԱԼԿԱՄԱՍ՝ ԿԶԼԱՄ ՄԵ ԸՄԿԱՄ՝ ԸՄԿԱՍ
 ԱԶԼԱՄ՝ ԿԱՍԿԱՄ ԻՄՆ՝ ԻՄՆ ԿԶ ՄԵՍ
 ԿԶԼԱՄ՝ ԿԱՍԿԱՄ՝ ԿԱՍԿԱՄ ԸՄԿԱՍ
 ԱՄԼ ԱՐԼԱՄ՝ ԿԶԼԱՄ ԿԱՍԿԱՄ

ԸՍՒԱՄ
 ԸՄԿԱՄ ԿԱՍԿԱՄ ՄԵՍ ԱՐԼԱՄ ԿԱՍԿԱՄ ԿԱՍԿԱՄ ԸՄԿԱՍ ԸՄԿԱՍ
 ԸՄԿԱՄ ԿԱՍԿԱՄ ՄԵՍ ԱՐԼԱՄ ԿԱՍԿԱՄ ԸՄԿԱՍ ԸՄԿԱՍ
 ԸՄԿԱՄ ԿԱՍԿԱՄ ԸՄԿԱՍ ԸՄԿԱՍ ԸՄԿԱՍ
 ԸՄԿԱՄ ԿԱՍԿԱՄ ԸՄԿԱՍ ԸՄԿԱՍ ԸՄԿԱՍ

ԻՍԿԱՆ ԻՄ ԿԱՍԿԱՄ ԸՄԿԱՍ
 ԸՄԿԱՍ ԻՄ ԱՐԼԱՄ ԿԶԼԱՄ ՄԵ ԸՄԿԱՍ ԿԶԼԱՄ

Գ.ՐԱԼ ԺԻ

ԵՃԵՂ՝ ԳԻ ԸՄԿԱՄ ԱՎՍԱ ԱՐԼԱՄ ԵԻՃԱՍ ԻՄՆ ԿԱՍԿԱՄ
 ԵՃԵՂ՝ ԸՄԿԱՄ ԱՎՍԱ ԱՐԼԱՄ ԵՃԵՂ՝ ԳԻ ԸՄԿԱՄ
 ԸՄԿԱՄ ԿԱՍԿԱՄ ԸՄԿԱՄ ԸՄԿԱՄ ԸՄԿԱՄ
 ԱՄԼ ԱՐԼԱՄ ԸՄԿԱՄ ԸՄԿԱՄ ԸՄԿԱՄ ԸՄԿԱՄ

Ա Մ Ա Ը Ա

ԸՄԿԱՄ ԱՐԼԱՄ ԱՎՍԱ ԱՐԼԱՄ ԸՄԿԱՄ ԱՐԼԱՄ
 ԱՐԼԱՄ ԱՎՍԱ ԱՐԼԱՄ ԸՄԿԱՄ ԱՐԼԱՄ
 ԱՐԼԱՄ ԱՎՍԱ ԱՐԼԱՄ ԸՄԿԱՄ ԱՐԼԱՄ
 ԱՐԼԱՄ ԱՎՍԱ ԱՐԼԱՄ ԸՄԿԱՄ ԱՐԼԱՄ

ԸՄԿԱՄ ԱՐԼԱՄ

ԱՐԼԱՄ ԱՎՍԱ ԱՐԼԱՄ
 ԱՐԼԱՄ ԱՎՍԱ ԱՐԼԱՄ ԸՄԿԱՄ ԱՐԼԱՄ
 ԱՐԼԱՄ ԱՎՍԱ ԱՐԼԱՄ ԸՄԿԱՄ ԱՐԼԱՄ
 ԱՐԼԱՄ ԱՎՍԱ ԱՐԼԱՄ ԸՄԿԱՄ ԱՐԼԱՄ

על פי המצב הנוכחי של ענינינו הכלכליים והחברתיים, עלינו להקדים את הפיתוח הכלכלי והחברתי של המדינה, ולהקטין את הפער שבין המזרח והמערב. הפיתוח הכלכלי והחברתי של המדינה הוא תנאי הכרחי להגשמת המטרות האחרות. הפיתוח הכלכלי והחברתי של המדינה הוא תנאי הכרחי להגשמת המטרות האחרות. הפיתוח הכלכלי והחברתי של המדינה הוא תנאי הכרחי להגשמת המטרות האחרות.

10) [א] ענינינו הכלכליים והחברתיים הם ענינינו העיקריים, והם תנאי הכרחי להגשמת המטרות האחרות.

א. המדינה תשקיע משאבים רבים בפיתוח הכלכלי והחברתי של המדינה, ותקטין את הפער שבין המזרח והמערב. הפיתוח הכלכלי והחברתי של המדינה הוא תנאי הכרחי להגשמת המטרות האחרות.

המדינה תשקיע משאבים רבים בפיתוח הכלכלי והחברתי של המדינה, ותקטין את הפער שבין המזרח והמערב. הפיתוח הכלכלי והחברתי של המדינה הוא תנאי הכרחי להגשמת המטרות האחרות.

ענינינו הכלכליים והחברתיים

המדינה תשקיע משאבים רבים בפיתוח הכלכלי והחברתי של המדינה, ותקטין את הפער שבין המזרח והמערב. הפיתוח הכלכלי והחברתי של המדינה הוא תנאי הכרחי להגשמת המטרות האחרות.

10) [א] ענינינו הכלכליים והחברתיים הם ענינינו העיקריים, והם תנאי הכרחי להגשמת המטרות האחרות.

המדינה תשקיע משאבים רבים בפיתוח הכלכלי והחברתי של המדינה, ותקטין את הפער שבין המזרח והמערב. הפיתוח הכלכלי והחברתי של המדינה הוא תנאי הכרחי להגשמת המטרות האחרות.

גם אנדרה יתק ויעקב. והוא פלא גדול שאין העולם נזהרים בזה כלל, ואפשר לומר דכוונת הספר דוקא לשלשה בניו רגופים נאין הפסק כלל אצל אס יש הפסק גשם אחר אין להקפיד. או אפשר דהמחבר הנ"ל כתב זאת לזרעו או לזורו.

עוד הביא הנ"ל גשם ספר חכמת הנפש שלאחר שכי שלח לקראו שלשה בניים גשם אנדרה יתק ויעקב כי ולא תשה ושמואל, וכי הנ"ל להסתפק בכוונתו אם דוקא תשה ושמואל בניים שהאחד תשה והשני שמואל או ש"ל או תשה או שמואל, וכי ונראה דנכח"ג יש לנרף עוד גם אחר לשם תשה או לשם שמואל עכ"ל, ודבריו תמוהין שלא נהגו כן, וגם יש להוסיף שאפשר ש"ל תשה ושמואל שני השמות נידח או ר"ל אנדרה ותשה ושמואל בניים.

יג) שני שמות בא"א. הנוצ"י מהד"ת ח"ח סי' קי"ב כי ואני לחולשת זכרוננו אינני זוכר גשום מקום גש"ס שום תנא או אמורא שהיה נזכר בשני שמות ושניהם גם העלם זולתי אצל שאלו ואלו יוסי וגם זה אינו שני שמות כי אצל לדעתי אינו גם העלם רק גם התואר לשון תשיבות, ועיין ברכות ט"ז ע"ג, וכדומה שלא היו רגילין להקרא בשני שמות ועיי' פסחים ד' קי"ז ע"א ונחולין ס"ה ע"א, אצל נימי התנאים והאמוראים לדעתי לא היו רגילין כלל עכ"ל, ונצ"ח ח"ס אה"ע ח"ג סי' י"ח כי כ"ל ולפנים לא היו רגילין לקרות בשני שמות נחת אחת כי חדשים מקרוב נאו ואפי' יעקב אבינו ע"ה לא מצינו שיקרא יעקב ישראל נפי"א ולא מצינו בכל השמות נתק"ך וש"ס ופוסקים שיקראו אי' נפי"א כי שמות נידח ושלי ימות כך קורין אותי נעירי יוחנן בן יוחנן ארי' ונראה דהאי ארי' איננו גם העלם כלל כ"א תואר התשפחה על שם גזירתם ונקראו כן האז והגן ע"ש זולת אצל שאלו אצל יודן אצל גורין אצל הוא גם נפי"ע ואינך הוי גם נפי"ע והיו נקראים ח"מ כ"ל מדלל מלאתי כן אצל אס לירוף אצל נראה שהוא גם אחר כמו פדהנור גתליאל אצל יודן רב של יהודים וכדומה וכן משמע צ"ש"ג שכי מעשה שהאז רולה לקרות הגן גשם אצו תאיר והאס רלתה לקרותו. גשם אביה יאיר ותזה נולד גם חדש שניאור ר"ל שני מיני אור, תאיר ויאיר וקשה ה"ל לקרות תאיר יאיר אפי"כ לא נהגו כן בזמננו עדיין (ויש לדחות שהיה עדיין מחלוקות נאיהז גם יקרא ראשון, המלקט) וכן נספר נחלת שבעה העיד ע"ד הפלא שהוא ראה אנשים שהי' נקראים בני שמות יחד ש"מ ולפנים לא הוו שכימי ועיין רמ"א סי' קכ"ט ע"ג י"ד ונס' גט פשוט ס"ק ס"ג כי דגם טוב הוא מלורף משם בן נח וטוב נואל של רות ע"ש, עכ"ל, והמהרש"ס נקונטרס דברי שלום העיר מגיטין ל"ה, דמתקרי איה מרי ונצ"ח כי בן פתר ראש ורש"י ותוס' כתובות ל"ח ב' ד"ה אר"פ ותוס' חולין קי"ב א' שהביאו גם ר' יעקב ישראל, ואולי נוסף עיי' חולי, ונד"ה א' כ"ה ורוממתי עור ונמפרש גם דגם א' הוא, ונד"ה א' ג' שקרא דוד לבנו כלאז ודניאל, והאחרונים נהלכות גיטין האריכו בזה אס שני שמות הוו כמו גם אחד או דהוי שמות נפרדים ונפי"מ גדולה לענין גט, ראה אנה"ע פי לך י"ג שכי מלאנו שני שמות לבן שמואל וגם לאצי אצו, ואכ"מ להאריך בזה.

יג) לענין מי שיש לו שני שמות שם הקודש ושם החול, ח"ל הח"ס אה"ע ח"ג סי' כ' והנה אין ספק אלצי שאין אצל קורא בנו בשעת מילתו גשם חול לבד גלי גם קדש אך לפעמים יאמר לצי הערש וכוונתו המכונה הערש ולתורה יקרא לצי לבד וכן כולם עכ"ל, ראה נצ"ח ח"ס אה"ע ח"ג סי' ע"ו שהביא מה שכתוב בפנקס המהל של ר' תשה מלמד איך שציוס א' ז"ך ניסן תקמ"ז לפ"ק הי' ר' תשה ז"ל מוהל אצל הילד יהודה המכונה ליב בן ר' אלי' עכ"ל, (וכן ראיתי כשהייתי מוהל אצל בן בנו של הרה"ג יקותיאל יהודה הלפרט ז"ל אצ"ד דק"ק נאנעם נהאגרי"א משנת תר"פ כשקרא

קטרת וכי שהמילה היא כקטורת וכי, וע"פ שינוי הלשון בין קטר בחד וי"ו לקוואטר בשני וי"ן, (יותר נראה שהוא בשר, שכי הערוך ערך פטר, שהוא לשון פטרון, כמ"ש לעיל נכ"א שהוא לשון סנדק ע"ש), ודע שהמנהג אצלינו אצל מקבל אחד ומוטר לאחר ואחר לאחר עד שמוטרין על הכסא של אליהו ואח"כ בא אביו או שמכבד לאחר (ראה מ"ש סי' ר"ס אות י"ז) ומוטרין להסנדק, ואני חושש בה שאמרו חז"ל עירובין (צ"ז:) דקשה ליה ידא להתינוק בנסרים ול"ו כו' אך קשה לבטל המנהג שכולן רצין באיזה של מצוה ושומר כו' עכ"ל, ראה להלן מנהג ש שהנשים מביאות התינוק ומוטרות אותו ליד האב ותופס צמר הפסוקים (דלהלן) ואח"כ נותנו למוהל והוא נותנו על ציפק לאליהו ז"ל ואומר זה הכסא כו' ואח"כ נותנו לסנדק יחל וכי.

י"ד) לחפש אחר יהודי כשר (או"ז, יהודי טוב) לעשותו בעל ברית כדי שיבוא אליהו ז"ל וישב על הקטידרא אצלו המילה (מהרי"ל ואו"ז (ובריקאנטי כדי שיתרצה כו' לישב יאה לעיל אות קי"ב ולעיל סי' רס"ד אות כ"ח) ולא יקח דק ומחה באהבת אדם או בשביל תועלת אם אינן ראויין ה הער הנמול תלוי בכוונת המטפלים עמו ואמרו חכמים אית קי"כ) יבוא טהור ויטפל עם הטהור לכך הסנדק נצטו תחלה יטהר גופו ונשמתו ויסתפר וילבש בגדים כי י"ס שלו הוא, מהרי"ל היה נוהג לטבול מפני שדומה בקטיר (מהרי"עב"ץ בס' מ"ע), ועל מ"ש מהרי"ל שהיה נוהג כי הרמ"א בר"מ וחומרא בעלמא הוא ואין נוהגין כן, ו כי רבים נהגו דבכל אופן טובלים סמוך למצוה וכן נהג וכ"כ בס' שלחן גבוה שכך נוהגים נקיה הדעת וקי לטבול, וכן אבי הבן טובל להכניס בנו בנקיון, וכי כ"ל חולין ד' פ"ג ע"ד) ונראה דהמוהל ראוי ג"כ לטבול תא דהא הוא במקום כהן העובד כו', ראה לעיל סי' ק"ח ג' וז' וכי בס' כוה"ג ולפענ"ד דמי שנוהג כן תמיד גם בעת"כ או חוץ לי ימי אבילות יכול לטבול עכ"ל, ין אות קנ"א.

י"ה) לעיל סי' רס"ד אות מ"ד מ"ש בתשובת ח"צ סי' ע' הקרוב קודם לת"ח בכיבוד מצוה זו, ובספר לקט יושר (ר' משה ממינשטר, מנהגים ופסקי הלכות עם תשובות ישראל איסלרן בעל תרומת הדשן) עמ' 52, מי שיש לו יאצו רוצה להיות בעל ברית ורוצה לכבד אחרים משום גלום ומשום שיש בו כבוד הנריות חייב ליתן לאביו קודם כי להיות בעל ברית, אבל אם הוא ברצון אביו יוכל ליתן אבנהג ליתן לזקנו משום שהעולם אומרים מי שהוא בעל בן נינו אינו רואה פני גהיגם, ואמר המנהג כשתלד אשתו דק הרשות בידו לקרות לו שם (ראה בקונטרס השמות) הרשות בידה ליתן הקבעטריט למי שהיא רוצה, אבל ה הוא עצמו רוצה להיות קבאטר פי' שתופס הנער בשעת כי יוכל למחות עכ"ל, ואם הבטיח לאחד להיות סנדק אצל יכול לחזור בו ראה לעיל סי' רס"ד אות מ"ט מ"ש שם, ית דברי מלכיאל ח"ד סי' פ"ו שכי לפמ"ש הט"ז סי' קצ"ח י"י פ"ב דדין מטייע הוא ממש אפילו בשאר איסורים דלא הם, אי"כ כאן דסנדק הוא מטייע להמוהל ראוי לנהוג שאבי ה סנדק דהא באמת מוטל עליו מצות מילה א"כ מחויב ננדק ולעשות כל מה שאפשר לו במעשה המילה עכ"ל, ין אות קל"ח.

צוואת רבינו יהודה החסיד

יט

ישנה שם האחד אולי יש תקוה לה).

כד. שני בני אדם ששמותיהם שוים לא יזווגו יחד בילדיהם לו). (ס"א לא יעשו

מקור חסד

דיאכא כאן זכות תורה דאפי' אדבית עלי מחספס בתורה וגמ"ח ומכ"ש כו' ויהיה זונגס עולה יפה, וראה אגרות סופרים כ"ה מכתב התת"ס, ובס' קנאת סופרים מהגר"ש קלוגר ס"ס כ"ו ומש"כ הלאה אות לה.

לה) הנה מה שנקט רבינו בשינוי השם „אולי יש תקוה“ היינו אחרי שכבר איתרע מוליה בנושין טרם ששינו את השם. אבל כשישנה השם לפני השידוכין הסכימו כל גדולי האחרונים שיש להקל אפי' לכתחילה ע' פסקי דינים להצמת צדק פת"ש אהע"ז סי' ב' סק"ז, שו"ת לבושי מרדכי אהע"ז סי' מ"ד ושם ח"ב או"ח סי' ק"ה שיוכלו לכתחילה להוסיף שם בהסכמת שלשה רבנים שלשים יום קודם ההתקשרות ואח"כ ישתדכו, וע' שו"ת בית שערים יו"ד ס"ס קצ"ו, וממה שכתב רבינו „ישנה שם האחד“ משמע שאין קפידא אם ישנה שם הכלה או שם חמותה שם החתן או שם חותנו, ובצמת צדק כתב לשנות שם הכלה או החתן וכ"כ בשו"ת בית שערים שם, וראה בליקוטי חבר בן חיים ח"ג (מ' ע"ד) שכתב נהירנא כי מרן החתם סופר וצוק"ל נשתדך עם בתור אחד שהיה שמו ג"כ „משה“ וקודם קשירת התנאים שלח אליו בנו הגאון מקראקא שיקרא לעצמו עוד שם אחר וקרא עצמו ע"פ עצת ניסו הנזכר משה טוביה, וכבר האריכו גדולי האחרונים להקל בכל שינוי שהוא אפי' אי לא מיחשב שינוי לבטל גט ע' אגרת הגאון ר"ם בעל הפלאה שבס"ס נזיר השם לאחיו הגר"ר שמעלקא מניקולסבורג, שו"ת השיב משה סי' ס"ט, טוב טעם ודעת תליתי ס"ס רס"ג, קונטרס קנאת סופרים להגר"ש"ק בהשמטות לשיורי סהרה, שם אריה אהע"ז סי' ס"ה, מהר"מ א"ש יו"ד ס"ס כ, אבני צדק אהע"ז סי' יב, ידות נדרים יו"ד סי' ר"מ אות ד, בית יצחק אהע"ז ח"ב סי' ע"ב, פת"ש אהע"ז סי' ב סק"ז, יו"ד סי' קט"ו סק"ו וע' דרכי תשובה שם, ובשו"ת מהרש"מ ח"ה סי' כ"ח, בית שערים יו"ד סי' קצ"ה, ובס' ישועות מלכו מהגר"י מקוטנא יו"ד סי' ס בחתן ששמו יצחק אליעזר כשם חמו כתב שישנו ויקרא אחד בשם אליעזר יצחק, כך יקראוהו איזה מעמים לתורה, ואחרי שלשים יום הוי אין שמותיהם שוים כמבואר באהע"ז הל' גירושין, וראה מקרא קודש ס"פ מטות לב סא—סב שכתוב ויאיר בן מנשה הלך וילכוד את חותיהם ויקרא אתהן חות יאיר, ונבח הלך וילכוד את קנת ואת בנותיה ויקרא להן בשמו, והנה ביאיר בן מנשה לא כתיב „ויקרא אתהן חות יאיר בשמו“ כ"ש מ' משום שהוסיפו מלת „חות“ ולכן כבר לא נחשב כשמו כאשר נבח שלא קרא אתהן רק בשם „נבח“ לבד וזהו בשמו, וברש"י דה"ב י"ח ח מיכהו בן ימלא, משום בויון כינה לו שם אחר מיכהו, הרי דשינוי ממיכהו למיכהו (חסר יו"ד) הוי שם אחר, ובתוס' מגילה י' ע"ב ד"ה רבה בר עופרן גרסינן ולא עפרון דשם רשעים ירקב ולא מסקו בשמייהו, הרי שאם יש איזה שינוי הוי כשם אחר, וע' חוסי' שבת ק"ן ע"א סד"ה ר"י בן קרחה כו' קרחה שם אדם כמו קרח כו' וע"כ דמשום השינוי לא הוי כמסיק בשמיה, ויעוין שו"ת אמרי אש יו"ד סי' ס' שכתב דכל צד שנוכל לומר דבזה לא דיבר ריה"ח יש לצדד ולהתיר וכמו שאמרו בירושלמי שבועות פ"ב ה"ד אין מחדשין על הגזירה ואין מוסיפין עליה.

לו) בשו"ת השיב משה סי' ס"ס הביא מברכות מ"ב א רב יהודה הוי עסיק ליה לבריה כי רב יהודה בר חביבי כו', ויתכן שגם „בר חביבי“ אינו בנו של חביבי כי אם מעצם השני ראה למעלה אות לה, וע' שו"ת אבן יקרה מה"ק אהע"ז סי' ט"ו אי מותר להשתדך כששם שתי המחנות שווים והביא שיש כאן ספק ספיקא אם הצוואה רק לזרעו או לכל אדם ואי הקפידא גם באמהות או רק באבות, וכן התיר בשו"ת בית נפתלי סי' י"ב ובאבני צדק אהע"ז סי' ה, ושם סי' י' העלה מאשר נקט רבינו שלא יזווגו יחד „בילדיהן“ מוכח שקאי על ילדים קטנים שאבותיהם מתחתנים אבל במדינות הללו שהחתן והכלה גדולים והם בעצמם יכולים להתחתן זה עם זה לא איכפת מה שמות אבותיהם שווים אך יכתבו בהתנאים ה"ה החתן פלוני העומד מצד עצמו והכלה פלונית העומדת מצד עצמה, ומכ"ש בשמות המחנות שלא יזכרו בתנאים וכתובה, ובשו"ת שם משמעון אהע"ז סי' ו' העלה דאף בשם המחנות אין קפידא רק בשם סלאי אבל בשם רגיל כאברהם יצחק וכדומה יש מקום לומר שאין קפידא, וגם אם אחד המחנות כהן והשני לוי או ישראל אין קפידא כיון שהאחד נקרא שמואל הכהן והשני שמואל לוי עיי"ש.